

ANKETA

Podle zákona o pohřbnictví musí obec zajistit pohřeb těm, které nemá kdo pohřbít. Jak tento problém řešíte ve vašem městě? Kolik korun za ně ročně zaplatíte?

Jaroslav Deml
primátor
města Pardubice

Problematika pohřbnictví se našeho města dotýká velmi citelně. V Pardubicích ročně zemře až dvacet lidí, které nemá kdo pohřbít a město jim v takovém případě musí podle zákona o pohřbnictví zajistit pohřeb. Pohřby deseti osamělých lidí přišly loni město Pardubice na necelých 49 000 korun. Ještě před dvěma lety, kdy bylo vypláceno pohřebné, stačila částka zhruba poloviční. Do roku 2007 byli na náklady města pohřbíváni většinou jen bezdomovci. Kre-mace lidí bez příbuzných zařizovali sousedé, známí, případně domovy pro seniory, v nichž tito lidé žili. Náklady jim totiž pokrylo právě pohřebné. A bohužel s jeho zrušením přibýlo lidí, pro něž musí zajistit pohřeb město.

Lenka Nestřebová
starostka
města Volyně

Za pohřby zaplatíme ročně kolem 7000 korun, jedná se však o výjimečné případy. Úhradu žádáme od Ministerstva pro místní rozvoj. Vyhovoval pro původní systém.

Jan Horník
starosta
města Boží Dar

Tyto otázky se v podstatě našeho města netýkají, protože máme pouze 180 obyvatel, z čehož vyplývá i stupeň možné úmrtnosti. Ze znalosti naší komunity by zřejmě takový případ nastal a pokud by přeci jenom na našem správním území nastal, určitě bychom se nebožtíka nezřekli a zajistili mu důstojný odchod z tohoto světa.

Jan Čechlovský
starosta
města Chrudim

Město s problémem počítá. Každý rok máme pro tento případ v rozpočtu 30 000 korun. Zatím se nepodařilo nikdy tuto částku vyčerpat. V loňském roce jsme za sociální pohřby zaplatili přibližně 24 000 korun. V rámci dědického řízení se pokoušíme vždy o získání vynaložených finančních prostředků zpět, což je někdy s ohledem na skutečnost, že se jedná často o bezdomovce, problematické, nicméně u zhruba 30 procent případů býváme úspěšní. V minulém roce jsme řešili zajímavý problém s úmrtím cizího státního příslušníka (Vietnamce), kdy jsme byli nuceni komu-

nikovat s příslušnou ambasádou. Ve spolupráci s nimi jsme vše úspěšně vyřešili a podařilo se najít osobu jemu blízkou, která pohřeb vypravila. V řešení této zákonné povinnosti nevidíme velký problém a agenda naše město příliš nezatěžuje.

Jiří Buřič
starosta
města Kolín

I město Kolín se řídí ustanovením §5 zák. 256/2001 Sb. v platném znění a vypravuje tzv. sociální pohřby. Počet těchto pohřbů v posledních dvou letech výrazně stoupl. Do roku 2006 se jednalo o tři až čtyři pohřby ročně, za rok 2007 jich bylo sedm, v roce 2008 celkem dvanáct a v roce 2009 město zajistilo čtrnáct sociálních pohřbů. Zvýšenému počtu pohřbů odpovídají i vynaložené náklady, za rok 2009 to bylo již 90 tisíc korun. Pohledávky následně uplatňujeme v jednotlivých dědických řízeních, případně se s příbuznými zemřelých domlouváme na splátkách. Návratnost však nepřekračuje 20 procent ročně vynaložené sumy. V posledních dvou letech to není jen faktické osamění zemřelých, kterým musí pohřeb zajistit obec. V řadě případů má zemřelý příbuzné, kteří však pohřbení z osobních či finančních důvodů odmítají zajistit. Složitá situace je v případech, kdy zemřelý pochází z druhého konce republiky nebo jde-li o cizího státního příslušníka. Městu tak vznikají nejen zvýšené finanční náklady, ale dochází i k nárůstu nezbytné administrativy - od hledání příbuzných po celé republice, domlouvání a sledování splátek, dopisování s notáři, účast na dědických řízeních, telefony a dopisy konzulátům, jde-li o cizince, a v neposlední řadě smlouvání s pohřebním ústavem o ceně.

Připravila *Teresa Babková*

komerční prezentace

TSM, spol. s r. o.

akreditovaná vzdělávací agentura MV ČR
pro Vás připravuje

- odborné semináře z různých oblastí činnosti úřadu
- zakázkové semináře po celé ČR dle Vašeho požadavku

profesionalita - spolehlivost - odpovědnost

www.tsmvyskov.cz

tel.: 517 333 699, 602 777 283

skype: tsm.skrivankova

HOLEŠOV

Město vyhlásilo nové ankety

Občané Holešova mohou v letošním roce nominovat nejlepší osobnosti města. Vybírat budou nejúspěšnějšího sportovce, dále je vyhlášena anketa o nejvýznamnější osobnost města v oblasti kultury a volnočasových aktivit a anketa osobnost města. Zásady včetně nominačních formulářů je možné stáhnout na webových stránkách města Holešova (podsekcce odboru školství a kultury. Podání musí být učiněno nejpozději do 28. února 2010.
text -hol-

Pohřebnictví v zájmu obce

Autorizovaná osoba David Stejskal hodnotí práci mladého kandidáta na hrobníka Tomáše Bočka na říčanském hřbitově během praktické části zkoušky dne 10. září 2009.

V tradiční společnosti pozůstalým pomáhaly zvyky a rituály a o těla zemřelých se postarala rodina, obec nebo církev. Situace v současné společnosti je ale jiná. V první řadě je nutné si uvědomit, že jednotlivé služby v pohřebnictví, mimo služby pohřebiště, jsou koncesovanou živností, a tím pádem je jasné, že jsou provozovány s cílem vytvořit na základě smluvních cen zisk. Právní úprava pohřebnictví v obci musí proto stejně jako v celé České republice pevně vzdorovat četným formám „obchodu se smrtí“, sledujícím pouze neúměrný výdělek. Na druhé straně ani pouhá regulace cen v pohřebnictví není řešením.

TEXT A FOTO Mgr. Tomáš Kotrlý, Th.D.,
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Podívejme se podrobněji, jaké právní nástroje a instituty může obec použít k tomu, aby pro zemřelé a jejich blízké udělala alespoň to minimum, které je u nás zákonem vyžadováno, předpokládáno anebo předvídáno. Výběr pěti problémových okruhů pro pohřebnictví v zájmu obce nebyl náhodný, ale byl podřízen principu aktuálnosti a orientace na praxi. Nejfrekventovanějšími právními problémy je převoz a přechodné uložení zemřelých, ceny v pohřebnictví, ochrana spotřebitele, pietních míst a práv menšin, zelené pohřbívání, likvidace biologického odpadu z nemocnic a využití lidských pozůstatků pro výuku nebo ve vědě a výzkumu. Pro nedostatek prostoru nemůže být zmíněn dosud nekodifikovaný dozor státu nad obcemi na úseku pohřebnictví.

Převoz a přechodné uložení mrtvých lidských těl v obci

Pohřebnictví je upraveno na prvním místě zákonem č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZP). Postup při úmrtí upravuje vyhláška ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a pohřebnictví. Lékař prohlížející zemřelého je podle ní povinen bezodkladně po prohlídce oznámit úmrtí obci, a to na listu o prohlídce mrtvého. V případech, kdy byla nařízená pitva, má prohlížející lékař povinnost obci odeslat předběžné hlášení o úmrtí. Nemálo lékařů a zdravotnických pracovišť tuto povinnost včas neplní. Obec se proto zpravidla o existenci zesnulých, o jejichž pohřbení se nikdo nepřihlásil, dozvídá až za několik dní nebo týdnů. Případně zvýšené náklady kvůli oddálení rozhodnutí o pohřbení by tak měl nést ten, kdo se na zavinění takové situace podílí. Nejednou ani pohřební služba, u které se zemřelý nachází, neví, kdy bylo oznámeno úmrtí a odkdy lze zákonnou „čekací 96hodinovou“ lhůtu počítat.

Dle § 4 odstavce 4 ZP může obec upravit způsob a podmínky převozu a přechodného uložení zemřelých. Současné zdravotnické zákony neukládají zdravotnickému zařízení ani ústavům sociální péče, jak mají v případě úmrtí v jejich zařízeních zemřelé ukládat. Toto mělo být řešeno novým vládním návrhem zákona o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, který však nebyl schválen (srov. sněmovní tisk 688/0, část č. 1/23).

Zmíněný návrh zákona předpokládal, že bude za organizaci a zajištění prohlídek těl zemřelých mimo zdravotnické zařízení na svém území odpovídat kraj. Kraj měl stanovit nařízením kraje podrobnosti organizace a zajištění prohlídek těl zemřelých na svém území, okruh poskytovatelů provádějících prohlídky těl zemřelých a způsob stanovení výše úhrady za tuto činnost. Dále měl kraj stanovit nařízením kraje výši úhrady za provádění prohlídek těl zemřelých ve zdravotnických zařízeních na území kraje. V praxi by to znamenalo, že v každém kraji by bylo ustanoveno minimálně jedno zdravotnické zařízení, které by provádělo konstatování smrti a provedlo ohledání zemřelého mimo zdravotnické zařízení včetně zajištění převozu buď k pitvě nebo do márnice. Toto zdravotnické zařízení by mělo svůj vozový park oprávněný k převozu zemřelých po veřejných komunikacích a chladicí zařízení, popřípadě spalovnu. Převážet zemřelé zdravotnickým službám umožňuje již dnes ustanovení § 8 odst. 4 ZP. Pohřební služby by pak zajišťovaly přepravu zemřelého až po objednání pohřbení.

Jednotlivé obce nemusí čekat na schválení citovaného vládního návrhu zákona. Samy jsou ze zákona zmocněny, jak již bylo řečeno, vydat obecně závaznou vyhlášku, kterou upraví způsob a podmínky převozu a přechodného uložení zemřelých. Podle právního výkladu odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra z 1. 11. 2009 je vydání takové obecně závazné vyhlášky účelné především v takové obci, na jejichž území se nachází zdravotnické zařízení nebo ústav sociální péče, a to také proto, že provozování pohřební služby, respektive činnosti spojené s pohřbením zemřelé osoby, nelze obecní vyhláškou regulovat.

Zastupitelé hlavního města Prahy odsouhlasili plán řešit celý problém svozu zemřelých v hlavním městě Praze. Není to pro obec triviální záležitost, zasáhne tím do činnosti zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče a vybuduje centrální márnici s kapacitou 168 míst. Pro rok 2010 jde o investici ve výši 5 milionů korun. Omezí však pravidelně porušování hned několika ustanovení ZP, když například mrtvá lidská těla musí být na několik dnů uložena bez rakve na zemi v chodbě přeplněné patologie nebo jsou k obřadu přivázena pro nedostatek prostor, vybavených dobrým chladicím zařízením, ve velmi špatném stavu.

Povinnost obce zajistit pohřbení a hrobníka

Podle § 5 odstavce 1 ZP je obec, na jejímž území k úmrtí došlo nebo byly lidské pozůstatky nalezeny, případně vyloženy z dopravního prostředku, povinna zajistit pohřbení lidských pozůstatků. Lidské pozůstatky osob, u nichž nebyla zjištěna totožnost, mohou být pohřbeny pouze uložení do hrobu nebo hrobky. Obci je citovaným zákonem dále uložena povinnost zajistit pro své obyvatele dostupnost služeb pohřebiště, na vlastním území nebo mimo ně. Ačkoliv máme hřbitov takřka v každé druhé vesnici (v roce 2006 existovalo v České republice celkem 5799 nezrušených pohřebišť), standardní služby pohřebiště, včetně zajištění hrobníka, nejsou dostupné kvalifikovaným odhadem ani v každé páté.

Nutné je nově vyložit ustanovení § 5 odst. 1 ZP v té části, kde se hovoří o projevení zájmu o tělo ze strany zdravotnických zařízení a uvést jej v soulad s ustanovením § 26 odst. 5 zákona o péči o zdraví lidu. Toto citované ustanovení zákona o péči o zdraví lidu má naprosto klíčový význam pro změnu současné praxe, vycházející z § 5 odst. 1 ZP, kdy některé obce po čtyřech dnech nezájmu osob blízkých nabízejí mrtvé lidské tělo - bez prokazatelného písemného souhlasu - zdravotnickým zařízením pro lékařské potřeby. Po novele zákona o péči o zdraví lidu účinné od 1. 9. 2002 je to výlučně text zákona o péči o zdraví lidu, který je dnes relevantní pro posouzení otázky, za jakých podmínek je možné použít lidské tělo po smrti pro účely vědy, výzkumu a výuky. Zákon o péči o zdraví lidu je v této části vůči zákonu o pohřbení nejen lex posterior, ale v tomto směru i lex specialis, takže má přednost. Nově tedy platí, že obce mohou vydat mrtvé tělo po projevení zájmu ze strany zdravotnických zařízení pro vědu a výzkum, ale musí být v jeho zdravotnické dokumentaci dohledatelný jeho prokazatelný písemný souhlas k poskytnutí těla k tako-

vým účelům. V případě, že zemřelý za svého života nevyjádřil prokazatelně svou vůli, může prokazatelný písemný souhlas s použitím těla zemřelého vyslovit osoba blízká zemřelému; součástí souhlasu je vymezení účelu použití těla zemřelého; pokud zdravotnické zařízení vyslovení souhlasu zemřelého nezjistí nebo osoba blízká zemřelému tento souhlas nevysloví, nelze pro lékařské potřeby tělo zemřelého použít.

Ve smyslu ustanovení § 5 odst. 4 ZP má obec právo na úhradu účelně vynaložených nákladů na pohřbení vůči dědicům zemřelého, a není-li dědiců, vůči státu. Výdaje na pohřby zesnulých, o které se nemá kdo postarat, hrazené z rozpočtů obcí, refunduje obcím na základě písemné žádosti Ministerstvo pro místní rozvoj. Jen v roce 2009 ministerstvo zaplatilo za sociální pohřby přes dva a půl milionu korun. Obec musí ke své žádosti přiložit kopie úmrtího listu a usnesení soudu o zastavení dědického řízení (zpravidla z důvodu zanechání majetku nepatrné hodnoty) nebo jiné rozhodnutí dědického soudu o vypořádání dědictví po zemřelé osobě. Dále fotokopie faktury pohřební služby a dokladu o úhradě nákladů na pohřeb ze strany příslušné obce. Vzhledem k tomu, že se jedná o úhradu hrazenou ze státního rozpočtu, je nutné všechny stanovené dokumenty řádně doložit.

Závazky z mezinárodních smluv

Pro mezinárodní přepravu zemřelých do České republiky platí Mezinárodní ujednání o přepravě mrtvol (Berlín 1938). Ratifikačním procesem právě prochází Štrasburská dohoda o převozu těl zemřelých (1973). Činnosti uvedené v těchto mezinárodních dokumentech zajišťují v ČR krajské hygienické stanice a v případě převozu padlých vojáků Ministerstvo obrany. Přesto jsou do České republiky dosud legálně přivázena mrtvá lidská těla bez průvodního listu těla zemřelého (laissez-passer) a bez jejich uložení v transportních rakvích. Jako zcela učebnicový příklad nelegálního importu mrtvých lidských těl do ČR uvedme výstavu „Bodies... The Exhibition“, která se uskutečnila v roce 2007 v pražské Lucerně. Od 2. června do 4. října 2009 exhibice mrtvých lidských těl zakotvila v brněnském obchodním a zábavním centru Olympii pod podobným názvem „Bodies revealed fascinating+real“.

Vzhledem k tomu, že předmětná mrtvá lidská těla, vyložená z dopravního prostředku v katastru Prahy 1 a Modřic, okres Brno-venkov, nebyla za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem použita pro potřeby lékařské vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům, je zjevné, že nekoná-li obec, tj. nepohřbí-li lidské pozůstatky, u nichž navíc nebyla zjištěna totožnost, porušuje nejen mezinárodní smlouvy, ale i výše citované ustanovení § 5 odstavce 1 ZP. Krajský úřad Jihomoravského kraje vydal dne 10. prosince 2009 v této souvislosti usnesení, ve kterém dospěl k závěru, že se jednalo „o výstavu lidských těl upravených nestandardní metodou“, a proto věc v souladu s § 131 odst. 1 písm. a) správního řádu převzal k řešení.

Obec jako provozovatel veřejného pohřebiště

Povinnost respektovat pietu se týká nejen mrtvých samotných, ale též pietního místa. Zákon o pohřbení ve svém ustanovení § 16 odst. 1 uvádí, že provozování veřejného pohřebiště je službou ve veřejném zájmu zajišťovanou obcí v samostatné působnosti nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností. Samotné uživatelské vztahy jsou pak ve smyslu § 25 ZP kvalifikovány jako vztahy nájemní.

Občanské hřbitovní právo bylo poprvé v českých zemích zavedeno zákonem č. 68/1870, o organizaci veřejné služby zdravotní subsidiární povinnosti obcím zakládat hřbitovy tam, kde církev a náboženské společnosti je založit neměly zájem. Zvláštní pozornost je proto v zákoně o pohřbení věnována poměrně časté situaci, kdy původně konfesní pohřebiště provozuje obec. Zákon umožňuje toto řešení i nadále s tím, že pokud registrovaná církev nebo náboženská společnost vlastní původně konfesní pohřebiště má zájem nyní převzít jeho provozování, musí tak učinit po uplynutí nejméně 10 let po nabytí účinnosti ZP (tj. v roce 2011). Toto ustanovení má přispět ke zvýšení jistoty obcí při jejich péči o konfesní pohřebiště a realizaci zamýšlených rozvojových investic.

Zajišťuje-li obec provozování veřejného pohřebiště prostřednictvím jiné právnické nebo fyzické osoby, vztahují se na tuto osobu povinnosti, které tento zákon ukládá provozovateli veřejného pohřebiště. V případě, že mají obce uzavřeny smlouvy (např. o dílo) o sjednané údržbě a provozu pohře-

bišť, v rámci kterých se zavázaly, že uhradí provedené a vyfakturované hřbitovní služby, je třeba důsledně kontrolovat, zda pověřený subjekt (zhotovitel) stejné služby neúčtuje objednateli a současně i občanům (nájemcům hrobových míst). Občan se o takovém dvojím účtování zpravidla nedozví a peníze mu vráceny nejsou.

Základní služby pohřebiště zajišťuje hrobník

Provozování veřejného pohřebiště zahrnuje:

- 1) výkopové práce související s pohřbením a exhumací,
- 2) pohřbívání,
- 3) provádění exhumací,
- 4) ukládání, rozptýl a vsyp zpopelněných lidských pozůstatků,
- 5) správu a údržbu veřejného pohřebiště, včetně komunikací a okolní zeleně,
- 6) pronájem hrobových míst a vedení související evidence.

Za první čtyři vyjmenované činnosti zodpovídá hrobník s tím, že zpravidla v menších obcích musí zvládnout všechno. Pro tohoto klíčového zaměstnance provozovatele pohřebiště je od roku 2008 určen hodnotící standard dílčí kvalifikace hrobník (kód: 69-005-E), který v plném znění poprvé publikujeme v příloze tohoto časopisu. V souladu se zákonem č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, je ověřování odborné kvalifikace hrobníků nejen kontrolou jejich dosavadní práce, ale především jde o zvýšení jejich kvalifikace.

Kandidát na kvalifikovaného hrobníka musí splňovat několik základních podmínek. Musí být fyzicky zdatný, aby zvládl vykopat hrob i za nepříznivého počasí, a být plnoletý. Povinností je být očkován proti tetanu. Samotná zkouška na hrobníka se skládá z teoretické a praktické části. Zkoušku pro získání kvalifikace hrobníka provádějí autorizované osoby, které jsou v České republice dvě. Kontakty na tyto osoby jsou taktéž uvedeny v příloze tohoto článku.

Technické služby či jiné soukromé subjekty mohou ve výběrovém řízení obce na správu veřejného pohřebiště diplomem hrobníka snadněji prokázat, že tuto práci příslušná fyzická osoba opravdu kompetentně provede, a obec se nemusí obávat, že budou na jejím hřbitově hrubě porušovány předpisy bezpečnosti práce a zákona o pohřebnictví. Hrobník by měl navíc dále prohlubovat svou kvalifikaci prostřednictvím kurzů Sdružení pohřebnictví, přestože osvědčení mu platí po celý život. Ověřené kopie 18 diplomů úspěšných kandidátů se z tohoto důvodu archivují v odboru personálním na Ministerstvu pro místní rozvoj.

Závěr

Právo na důstojné pohřbení a hrobové místo občanská společnost neuděluje, nýbrž uznává a potvrzuje jako obecně platné. Jde o ustanovení přirozeného zákona. To, co mohou pozůstalí pro svého zesnulého provést z vlastní iniciativy a vlastním přičiněním, to se jim proto nemá brát z rukou a přenášet na zdravotní nebo pohřební služby. Provozování hřbitova zůstalo obecní službou ve veřejném zájmu. Zařadit tyto veřejnoprávní služby na konfesních pohřebištích, kterých je v České republice více než třetina, zpět mezi samostatné úkoly církve nebo náboženské společnosti se během 20 let náboženské svobody nepodařilo.

V zájmu každé obce by mělo být podnikání v pohřebnictví organizačně i věcně ovlivňovat a vzdělávání těch, kteří v pohřebnictví pracují či se jakkoliv setkávají při výkonu své profese s truchlícími pozůstatky, v této oblasti podporovat. Neodborné, neúčinné a otrlé nakládání s mrtvým lidským tělem nebo místem jeho uložení se dotýká nejen důstojnosti zemřelého, ale především mravního cítění pozůstatých a veřejnosti. O kvalitu prvních dnů života vdov a sirotek, těch, kteří právě ztratili své dítě, druhá, živitele, ochránce či vychovatele, by v pohřebnictví mělo jít především.

Vláda České republiky se proto zavázala do roku 2012 zpracovat koncepci péče o truchlící a pozůstalé. Ministerstvo pro místní rozvoj, které je dle kompetenčního zákona ústředním orgánem státní správy na úseku pohřebnictví, coby metodický a řídicí orgán, začalo od roku 2009 ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvem zdravotnictví ČR, Ministerstvem obrany ČR a občanskými sdruženími vytvářet podmínky pro zvýšení kvality života pozůstatých (srov. bod 7. I. vládního materiálu Kvalita života ve stáří). Doufejme, že se podobně jako jinde v Evropě tohoto závazku ujme odpovědně nejen stát, ale i ta nejmenší obec v České republice.

Hodnotící standard dílčí kvalifikace

„Dobrá hrobnice se vyzná v materiálech náhrobních kamenů, umí exhumovat mrtvého do poslední kůstky, stará se o vzhled hřbitova a zároveň dovede komunikovat na úrovni s pozůstalými,“ vyjmenovává Veronika Stejskalová alespoň část toho, co má na půl úvazku již několik let v popisu práce.

Hrobník (kód: 69-005-E)

Skupina oborů: Osobní a provozní služby (kód: 69)

Povolání: Pomocný pracovník ve službách

Doklad: Osvědčení o dílčí kvalifikaci

Zdroj: www.mmr.cz/Pohrebnictvi

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Používání běžných nástrojů a dodržování hygienických opatření	2
Zajišťování základních činností provozovatele pohřebiště	3
Otevření a výkop hrobu předepsaných rozměrů a hloubky	2
Ukládání rakve s lidskými pozůstatky do hrobu nebo hrobky	3
Exhumace a další ukládání lidských ostatků	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 30. dubna 2008

Autorizované osoby

David Stejskal, K Solné Stezce 72/1, 251 01 Říčany

e-mail: kenotaf@seznam.cz, tel.: 602 662 962

Jan Hrdlička, Jurkovičova 558/19, 638 00 Brno – Lesná

e-mail: znalecvpohrebnictvi@seznam.cz, tel: 603 422 605

Seznam kvalifikovaných hrobníků s jejich působišťem

Mgr. Ing. Jiří Svoboda, www.pohrebiste.cz

Radek Churaň, Čkyně a okolí

Radek Vejtasa, Čkyně a okolí

Jiří Steigr, Poděbrady a okolí

Ladislav Dopater, Sadská a okolí

František Jirásek, Jirkov

Petr Tazbírek, Valašské Meziříčí

Pavel Růcker, Valašské Meziříčí

Martin Kytka, Valašské Meziříčí

Evžen Malý, Jilemnice

František Hladík, Velké Popovice a okolí

Ondřej Vobr, Jindřichův Hradec a okolí

Jaroslav Vobr, Jindřichův Hradec a okolí

Tomáš Boček, Jičín a okolí

Veronika Stejskalová, Říčany a okolí

Mgr. Jaroslav Šejvl, Třebotov, Praha - západ

Štěpán Hamala, Liptál a okolí

Vilibald Thomas, Šilheřovice a okolí

Poznámka: Jedná se o chronologický seznam jmen hrobníků ke dni 21. listopadu 2009, kteří se mohou prokázat osvědčením o získání dílčí kvalifikace hrobník, s doplněním místa možného působišťe, tj. veřejného pohřebiště, na kterém v době zkoušky plánovali, že by mohli pracovat nebo už někdy pracovali.

Kritéria a způsoby hodnocení

Používání běžných nástrojů a dodržování hygienických opatření

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Obléknout se do vhodného pracovního oděvu a obuvi. Doporučuje se jednoduchá pracovní kombinéza (dbát na vyšší kvalitu textilie), kotníčková pracovní obuv s ocelovou špičkou a neprůraznou podrážkou, kožené pracovní rukavice. Ostatní doplňky podle ročního období (oteplená bunda, čepice, klobouk proti úpalu, gumový plášť do deště atd.).	Praktické předvedení
b) Vybrat pro otevření a výkop hrobu ochranné pomůcky (např. ochrannou přilbu a brýle, antivibrační rukavice) a vhodné nástroje (např. válce kovové, pogumované, dřevěné, páčidla, klínky, hranoly, fošny, kamenické dláto, kladivo, spárovací lžíce, fanka, cement, houba, kbelík, sekeromotyka, krumpáče, lopaty, rýče, sekera, žebřík a stavební kolečka).	Praktické předvedení a slovní zdůvodnění
c) Ošetřovat a udržovat pomůcky používané při otvírání a výkopu hrobu, zkontrolovat jejich technický stav, správně nasadit a použít kvalitní násady bez suků, prasklin, třísek a vad dřeva, ostřit nástroje.	Praktické předvedení
d) Zacházet s nástrojem a pomůckou podle zásad bezpečnosti a hygieny práce. Nástroje očistit, konzervovat, skladovat a nepoužívat k jiným účelům.	Praktické předvedení
e) Správně použít nástroje a pomůcky pro vykonání zadané práce.	Praktické předvedení
f) Dodržovat osobní hygienu v průběhu pracovních činností.	Praktické předvedení
g) Vysvětlit na příkladech kritické hygienické body a místa kritická pro zranění (ostré hrany, zkorodované kotvící prvky, ostré hrany rakví, skleněné střepty) nebo zavlečení nákazy do organismu. Uvést, kdy a za jakých podmínek lze do hrobky vstupovat (nutnost odvětrání hrobek), opocení stěn a krycí desky (nebezpečí kontaminace nástrojů a oděvu nebo přímo pokožky), upozornit na sníženou citlivost za mrazu.	Slovní zdůvodnění
h) Vysvětlit způsob dezinfekce pracovního oděvu a pomůcek, popř. způsob jejich detoxikace nebo likvidace (bylo-li při exhumaci podezření, že šlo o nezetlelé lidské pozůstatky osoby, která v době úmrtí byla nakažena infekčními onemocněními, vyvolanými vysoce rizikovými biologickými agensy a jejich toxiny). Vysvětlit důvody pro oddělení šatny špinavé a čisté, separátní pračky na montérky, separátního sociálního zařízení, sprchy.	Slovní zdůvodnění
i) Upozornit, že lidské zetlelé ostatky, včetně pevných implantátů, nejsou odpadem nebo věcí v občansko-právním smyslu, kterou lze vlastnit, dědit nebo s ní obchodovat. Neoprávněně otevřený hrob může být trestným činem, který je nutné neprodleně nahlásit provozovateli pohřebiště, případně policii.	Slovní zdůvodnění

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
i) Určit místo, oddělené od běžného odpadu, kam ukládat zbytky rakví, polštářů, oděvů, kytic, stuh apod. vyjmutých z hrobů a hrobek. Uvést, které vlastnosti činí tento odpad z pohřebiště nebezpečným (infekčnost), a jak s infekčními odpady může správce pohřebiště nakládat podle zákona o odpadech (pouze na základě souhlasu věcně a místně příslušného orgánu státní správy). Odkázat na smluvní vztah s firmou oprávněnou k likvidaci tohoto odpadu.	Slovní zdůvodnění
k) Obaly a zbytky čisticích a úklidových prostředků likvidovat podle předpisů na ochranu životního prostředí.	Slovní zdůvodnění
Je třeba splnit všechna kritéria.	

Zajišťování základních činností provozovatele pohřebiště

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést, které osoby mohou veřejné pohřebiště provozovat, uvést, o jakou službu jde (zda jde o živnost, nebo o veřejný zájem). Čím je definován vztah mezi provozovatelem pohřebiště a hrobníkem, mezi provozovatelem pohřebiště a pohřební službou a které činnosti těchto osob se prolínají a které nikoli. Kdo z nich dává souhlas k pracím souvisejícím s pohřbením lidských pozůstatků nebo uložením zpopelněných ostatků. Jak kvalifikovat tyto činnosti bez příslušného povolení (nedovolené podnikání, hanobení lidských ostatků).	Slovní vyjádření
b) Popsat základní osnovu řádu pohřebiště, které věci řád obsahovat musí, může a je dobré, aby obsahoval.	Slovní vyjádření
c) Vysvětlit způsob stanovení tlecí doby, její minimální délku a provádění hydrogeologického průzkumu pohřebiště, tj. jak se průzkum provádí, proč se provádí, kdo jej provádí a k čemu slouží. Uvést min. zákonnou délku ochranného pásma pohřebiště a důvody pro jeho stanovení.	Slovní vyjádření
d) Rozdělit pohřebiště podle druhů (veřejná, neveřejná). Dělit hrobová místa podle typů (rakvové, urnové, hrobka, kolumbárium, rozptyl, vsyp). Vysvětlit základní rozdíly mezi nezetlelými, zetlelými a zpopelněnými lidskými ostatky. Rozlišit výkopy na pohřebišti (výkop ve volné půdě, na zastavěné ploše, podle dokumentace, vsypy, sondáže apod.).	Slovní vyjádření
e) Vyjádřit podmínky pro zahájení výkopových prací, zda pohřebiště umožňuje pohřeb v rakvi; k hrobovému místu je sjednán nájem, a to písemnou formou smlouvy, minimálně na dobu tlecí od nového pohřbení; v uvedeném místě neprobíhá	

Kritéria hodnocení

Způsoby ověření

<p>tlecí doba předchozího pohřbení; existuje-li souhlas nájemce hrobového místa a vlastníka či vlastníků hrobového zařízení; zda velikost a stav hrobového místa umožňuje pohřeb v rakvi; v blízkosti výkopu se nenachází vzrostlý strom, jehož kořeny a stabilita by mohly být výkopem narušeny, orientace výkopu u dvoj a více hrobu apod.</p>	Slovní vyjádření
<p>f) Posoudit rizika při výkopu hrobu, tj. pravděpodobnost ohrožení, následky ohrožení, míra rizika. Vysvětlit, z čeho rizika pramení: skladba půdy (rostlá skála, jílové a hlínovité půdy, písky, štěrky, křemeliny, volné násypy apod.), stav hrobového zařízení (zkontrolovat stabilitu pomníku, obrub a dalšího hrobového zařízení), stav okolních hrobů, roční období, eventuální nutnost exhumace, datum nejbližších okolních pohřbů, zeleň v okolí, pohyb veřejnosti, ostatní práce na pohřebišti, rozmístění více hrobníků v jednom výkopu. Zajistit balvany ve stěnách výkopu a účast další osoby na dohled nebo na doslech u výkopů hlubších 130 cm, kde se má výkop provádět; posoudit soudržnost zeminy atd.</p>	Slovní vyjádření
<p>g) Uvést zákonem předepsanou hloubku hrobu u dospělých osob a dětí od 10 let, u dětí mladších 10 let, uvést rozhodující ukazatele rozměru hrobu (velikost pohřbívané rakve, zvětšení o sílu použitého pažení a mrazového vyudutí).</p>	Slovní vyjádření
<p>h) Uvést zákonnou minimální výšku dna hrobu nad hladinou podzemní vody, minimální boční vzdálenosti mezi jednotlivými hroby, minimální výše zasypané zkyprené zeminy nad rakví s lidskými pozůstatky po uložení do hrobu.</p>	Slovní vyjádření
<p>i) Uvést zákonné podmínky ukládání dalších lidských pozůstatků do téhož hrobu před uplynutím tlečí doby.</p>	Slovní vyjádření
<p>j) Uvést podmínky pro pažení hrobů (podobné jako v zastavěném území, hloubka 130 cm a více, nebo výkopy v nesoudržné, zmokřelé a jinak narušené zemině – minimálně podle řádu pohřebišť), podmínky výkopů hrobek podle dokumentace, pro zřizování pomníků a pro technický dozor při veškerých stavbách na pohřebišti.</p>	Slovní vyjádření
<p>k) Vyjádřit podmínky pro zahájení vlastního pohřbení (uložení rakve s lidskými pozůstatky do hrobu nebo hrobky), zda je úmrtí doloženo úmrtním listem, průvodním listem k přepravě lidských pozůstatků, zprávou oprávněného orgánu cizího státu nebo listem o prohlídce mrtvého; v případě podezření spáchání trestného činu v souvislosti s úmrtím je kromě toho nutný i písemný souhlas státního zástupce apod.</p>	Slovní vyjádření
<p>Je třeba splnit všechna kritéria, kromě písmen b), c).</p>	

Otevření a výkop hrobu předepsaných rozměrů a hloubky

Kritéria hodnocení

Způsoby ověření

<p>a) Otevření hrobky nebo hrobu s krycí deskou, uzavření, zaspárování a umytí.</p>	Praktické předvedení
<p>b) Otevření a uzavření urnového hrobu, spárování a umytí.</p>	Praktické předvedení
<p>c) Otevření a uzavření kolumbární schránky s pevným uzávěrem.</p>	Praktické předvedení
<p>d) Zajistit fotodokumentaci závad hrobových zařízení, které by mohly být dány do souvislosti s výkopovými pracemi.</p>	Praktické předvedení
<p>e) Zabezpečit ochranu sousedních vysázených květin, položených fólií, drtí a písků. Vyloučit rizika poškození obrub či náhrobku kopaného hrobu, ale i výsadby na něm. Připravit speciální ohrady – bednění na ukládání zeminy, zvážit možnost jejich umístění v souvislosti s ustanovením zákona o pohřebnictví. Nezatěžovat okraje výkopů do vzdálenosti 0,5 m od hrany výkopu a odvézt přebytečnou zeminu (o objem rakve a z nakypření).</p>	Praktické předvedení a slovní zdůvodnění
<p>f) Zacházet s výkopovým strojem nebo elektrickým sbíjecím kladivem, včetně agregátu, podle zásad bezpečnosti práce (prověřit únosnost zeminy při otřesech stroje). Upozornit na specifika práce se strojem na pohřebišti nebo s elektrickým zařízením (proudová ochrana). Praktické předvedení pouze v případě, že uchazeč je vlastníkem strojního průkazu pro rypadla.</p>	Slovní vyjádření
<p>g) Zajistit stabilitu stěn výkopu proti sesutí pažením. Bezpečně výkop odpažit. Zřídit bezpečný sestup a výstup pomocí žebříků přesahujících hranu výkopu o 1 m (max. hmotnost vynášeného břemena, sklon žebříku).</p>	Praktické předvedení
<p>h) Zhotovit zábrany a pochůzkové plošiny pro spuštění rakve (kovové rošty nebo fošny, šíře min. 50 cm, pevné spoje, tj. hřebíky, šrouby, pokud možno bez vysokých hran a schodů).</p>	Praktické předvedení
<p>i) Upravit stěny hrobu, předat hotové dílo. Zakrytí eventuálního pažení nebo estetických vad kopané stěny hrobu (např. potažením stěn černou látkou, výzdoba chvojím).</p>	Praktické předvedení
<p>j) Zabezpečit výkop proti případnému pádu jiné osoby zakrytím, nebo zábranou (ohradou) a označením (např. varovnou páskou).</p>	Praktické předvedení
<p>k) Zhodnotit stav hrobu před vlastním pohřbením, odstranit závady, dbát na úpravu rovu, aby kopíroval tvar pohřbívané rakve.</p>	Praktické předvedení a slovní vyjádření
<p>l) Zasypat hrob (nehutnit - použitý pěchovacího měchu na pohřebišti je nepietní, naopak hrob je nutné v dalším období několikrát dosypat v závislosti na ročním období a počasí).</p>	Praktické předvedení a slovní vyjádření

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření	Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
<p>m) Celkově uklidit okolní plochy i vlastní hrob, včetně umytí hrobového zařízení hrobů okolních.</p> <p>n) Provádět malé výkopové práce pro ukládání uren, vsypy, rozptyly a sondáže. Uvést ideální období pro provádění rozptylu (v době vegetace, a to zpravidla od 1. 4. do 30. 9. s ohledem na dostatečnou výšku a hustotu trávníku).</p> <p>Je třeba splnit všechna kritéria, kromě kritéria f).</p>	<p>Praktické předvedení</p> <p>Praktické předvedení a slovní vyjádření</p>	<p>c) Kdo může nařídít exhumaci a kdo o ní požádat. Která osoba povoluje exhumaci před uplynutím tlecí doby a která po uplynutí tlecí doby.</p> <p>d) Vysvětlit pojem exhumace nezetlelých lidských ostatků i po tlecí době (zinkové rakve bez přístupu vzduchu a ostatní případy, při kterých došlo k neukončenému rozkladu za pomoci anaerobních bakterií).</p> <p>e) Zhodnotit stav dna po vykopání hrobu a uložení exhumovaných ostatků v rakvi nebo jen v textilním vaku (uzlíku) na dno do zářezu, zpravidla v nohou tak, aby při použití rakve na ostatky bylo její víko shora pro kontrolní účely a po odkrytí dekorace viditelné. Při manipulaci s lidskými ostatky zachovat pietu a důstojnost.</p> <p>f) Vysvětlit, jak postupovat, není-li možné na dno vykopaného hrobu uložit další ostatky (uložit je do společného hrobového místa, kostnice, osária nebo zajistit jejich pietní převoz v malé transportní rakvi či vaku ve vozidle určeném pro přepravu lidských pozůstatků ke zpopelnění v krematoriu).</p> <p>Je třeba splnit všechna kritéria.</p>	<p>Slovně</p> <p>Slovně</p> <p>Slovní vyjádření a praktické předvedení</p> <p>Slovní vyjádření a praktické předvedení</p>

Ukládání rakve s lidskými pozůstatky do hrobu nebo hrobky

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
<p>a) Obléknout se do společenského pietního oděvu a obuvi. Zvážit pokrývku hlavy (např. na židovském hřbitově ano, ve hřbitovní kapli či v kostele nikoli).</p> <p>b) Určit na hřbitově trasu pro pohřební průvod a uvědomit ostatní zaměstnance nebo kameníky, že v okolí bude pohřební obřad, během kterého je nutno zachovat klid.</p> <p>c) Stanovit, kdy končí pohřební obřad na pohřebišti (zpravidla odchodem duchovního nebo řečníka).</p> <p>d) Vysvětlit, jak dozorovat nebo přímo spouštět rakev do hrobu. Dbát na to, aby spouštění rakve nebylo započato od hlavy a nedošlo k porušení zásad bezpečnosti práce.</p> <p>e) Umístit donesené květinové dary. Začínat od darů (věnce, kytice se stuhami, podle kterých je možné určit dárce). Dary nejbližších pozůstalých ukládat do hlavy hrobu (manžel, manželka), poté následují dary od dětí, sourozenců atd. podle blízkosti příbuzenských vztahů. Anonymní kytice, věnce aj. ukládat naposled. Výjimku tvoří kytice zpravidla s bílou stuhou, která byla během obřadu na rakvi. Tu jako poslední uložit do nohou hrobu. Dbát na to, aby všechny stuhy s nápisy byly na povrchu upraveného hrobu čitelné.</p> <p>Je třeba splnit všechna kritéria.</p>	<p>Slovní vyjádření</p> <p>Slovní vyjádření</p> <p>Slovní vyjádření</p> <p>Slovní vyjádření</p> <p>Slovní vyjádření</p>

Exhumace a další ukládání lidských ostatků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
<p>a) Vysvětlit na příkladech význam pietních a eticky podmíněných způsobů zacházení s lidskými ostatky exhumovanými při výkopu hrobu z předchozích pohřbení i po tlecí době (důvody pro užití textilního vaku nebo malé rakve).</p> <p>b) Během exhumace i po jejím ukončení dodržovat řád pohřebiště, především vyloučit přístup veřejnosti uzavřením pohřebiště nebo jeho části za účasti další osoby nebo osob.</p>	<p>Slovně</p> <p>Praktické předvedení</p>

Organizační a metodické pokyny

Metodická doporučení

Autorizovaná osoba stanoví, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky uchazeč při zkoušce nesmí používat. Zkouška se může skládat ze dvou časově i prostorově oddělených částí, praktické a teoretické. Pro teoretickou část je vhodné použít kritéria bodu 2.: Zajišťování základních činností provozovatelů pohřebiště. V teoretické části se doporučuje ústní ověřování. Před zahájením praktického ověřování musí být uchazeč seznámen s pohřebištem a s požadavky řádu pohřebiště, BOZP a PO. Uchazeč prověří, zda se v blízkosti budoucího hrobu nenachází vzrostlý strom, jehož kořeny a stabilita by mohly být výkopem narušeny. Při použití výkopového stroje musí obsluha vlastnit strojní průkaz. Jednotlivá kritéria se ověřují uvedenými nástroji hodnocení a zaměřují se buď na proces, nebo na výsledek (zřídka i na oboje). Autorizovaná osoba rozpracuje kritéria podrobně podle charakteru konkrétních zadaných úkolů, počasí a podle ročního období. Uchazeči budou zadány činnosti, které jsou obsahem této dílčí kvalifikace, jejichž splnění realizuje. Konkrétní úkoly a jejich rozsah určí autorizovaná osoba. Po celou dobu hodnocení je sledováno nejen dodržování hygienických předpisů, předpisů bezpečnosti práce, dodržování časového harmonogramu, ale i to, zda uchazeč po celou dobu práce dodržoval zásady piety a slušnosti při práci (potlačil profesionální otrlost). Na sousední hrobová místa je zakázáno odkládat jakékoliv pomůcky a pracovní předměty. Při práci nejíst a nekouřit.

Výsledné hodnocení

Zkoušení uchazeče provádí jeden zkoušející. Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do klasifikačního zápisu o zkoušce. Pro zápis hodnocení jednotlivých úkolů lze použít

různé značky, ale výsledné hodnocení prodanou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, respektive nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Návrh na výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou kompetenci nevyhověl. Konečné hodnocení uchazeče probíhá na základě těchto návrhů podle § 18 odst. 7 zákona č. 179/2006 Sb.

Složení zkušební komise

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou nebo před jedním autorizovaným zástupcem.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby

Autorizovaná osoba musí mít nejméně střední vzdělání s maturitní zkouškou a současně musí splňovat jednu z následujících variant požadavků:

Alespoň 10 let praxe hrobníka nebo 5 let praxe ve funkci vedoucího správce pohřebiště, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Další požadavky

Autorizovaný zástupce musí disponovat dostatečnou fyzickou zdatností tak, aby byl schopný kteroukoli činnost prakticky předvést.

Autorizovaná osoba, která nemá odbornou kvalifikaci podle příslušných ustanovení zákona č. 63/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), musí absolvovat přípravu zaměřenou na uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení, nebo přípravu zaměřenou na základní znalosti v oblasti pedagogických věd s těžištěm v problematice zkoušení v rozsahu minimálně 12 hodin.

Autorizovaná osoba musí mít základní dovednosti práce s počítačem a s internetem (stačí doložit čestným prohlášením).

Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC, tisku jednotného osvědčení a zaslání s vyhodnocením elektronickou poštou (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícím orgánem nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Požadavky na materiálně technické zázemí

Autorizovaná osoba zajistí formou smlouvy místo k provedení výkopu hrobu (vždy na hřbitově). Toto místo musí odpovídat požadavkům BOZP a PO.

Pokud nebude uchazeč oblečen do vhodného pracovního oděvu a obuvi a nebude mít ochranné pomůcky a vhodné nástroje, zkouška se nesmí zahájit. Nutné je také ověřit datum posledního očkování uchazeče proti tetanu. Práci nesmí dále vykonávat uchazeč, který má otevřené poranění, zejména na ruku. Pokud dojde k poranění během prací při výkopu hrobu, musí se nechat neprodleně ošetřit a zkouška se přeruší. Existuje-li při manipulaci s ostatky zdravotní riziko, je nutno pro ochranu dýchacích orgánů použít obličejovou masku. Při výkopech hrobů autorizovaná osoba věnuje zvýšenou pozornost riziku slunečního úžehu nebo úpalu, bodnutí hmyzem, v zimě podchlazení či riziku poškození páteře.

Autorizovaná osoba zajistí v blízkosti práce možnost očisty alespoň studenou vodou a desinfekčními ubrousky a v místě stálého pracoviště i teplou vodu včetně desinfekčních prostředků.

Autorizovaná osoba zajistí příslušné pracovní nástroje a pomůcky. Umístění stroje stanoví předseda hodnotící komise před zahájením prací. Obsluha stroje neopouští své místo, aniž by bylo pracovní zařízení stroje spuštěno na zem, popřípadě na podložku. Stroj musí být zajištěn při přepravě proti podélnému i bočnímu posuvu a proti převržení. Je zakázáno vstupovat do trojně vyhloubených výkopů bez zajištění stěn proti sesutí pažením.

Není-li denní osvětlení dostatečné, musí mít venkovní pracoviště

po dobu, kdy se na něm zkouší, zajištěno umělé osvětlení odpovídající intenzity.

K žádosti o autorizaci žadatel přiloží seznam svého materiálně technického vybavení pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně technické vybavení jiné organizace, přiloží k žádosti o autorizaci smlouvu o jeho využívání nebo pronájmu, která bude uzavřená nejméně na dobu pěti let.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je do 20 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Délka zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 3 až 5 hodin (zkušební hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být podle zadaných hodnotících kritérií rozložena do více dnů.

Maximální cena za zkoušku

Výše úhrady za zkoušku je v rozmezí 1500 až 4000 Kč bez DPH. Konkrétní výši úhrady za zkoušku uvádějí jednotlivé autorizované osoby.

Na tvorbě standardu se podíleli

Hodnotící standard byl zpracován ve spolupráci se hřbitovní sekci Sdružení pohřebnictví. Dále se na tvorbě podíleli: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Katolická teologická fakulta UK v Praze, Hrobník ze Schüttelsbergu, Správce městského hřbitova ve Valašském Meziříčí, Správa hřbitovů města Brna, Služby města Jihlavy – provozovatel krematoria, správce urnového háje a vespové loučky, Správa pražských hřbitovů, Pohřební ústav hl. m. Prahy, Společnost přátel žehu, Národní ústav odborného vzdělávání.

Předkládací zpráva Ministerstva pro místní rozvoj ze dne 24. září 2009

pro vládu České republiky k návrhu na sjednání
Dohody o převozu těl zemřelých
(Štrasburk, 26. října 1973)

Z podnětu Ministerstva zahraničních věcí a Evropské komise, která připravila v listopadu 2008 dokument „Zelená kniha o diplomatické a konzulární ochraně občanů Evropské unie na území třetích států“ a doporučila členským státům Evropské unie sjednotit formu a obsah ochrany jejich občanů v rámci konzulární spolupráce členských zemí EU (v souladu s článkem 20 Smlouvy o založení Evropských společenství), přistoupilo Ministerstvo pro místní rozvoj, do jehož gesce spadá oblast pohřebnictví, k nezbytným krokům pro sjednání mezinárodní smlouvy (smlouva Rady Evropy) - Dohody o převozu těl zemřelých, Štrasburk, 26. října 1973 (dále jen „Štrasburská dohoda“).

K dnešnímu dni jsou smluvní stranou Štrasburské dohody tyto členské státy Evropské unie – Belgie, Kypr, Estonsko, Finsko, Francie, Řecko, Litva, Nizozemí, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Lucembursko. Česká republika je v současnosti smluvní stranou Mezinárodního Ujednání o přepravě mrtvol (Berlín, 10. 2. 1937) (dále jen „Berlínská dohoda“), které bylo publikováno ve Sbírce zákonů č. 44/1938.

Oblast pohřebnictví je v České republice upravena zákonem č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon je v souladu jak s Berlínskou dohodou, tak

se Štrasburskou dohodou (podle § 9 odst. 3 se přeprava lidských pozůstatků, na kterou se vztahují mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, provádí způsobem upraveným těmito smlouvami). Pokud se jedná o oblast v působnosti Ministerstva obrany ČR, podle § 83 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, plní Ministerstvo obrany úkoly státní správy v ochraně veřejného zdraví včetně státního zdravotního dozoru v ozbrojených silách, v Ministerstvu obrany a v jeho působnosti zřízených organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích. Ministerstvo obrany je tedy orgánem ochrany veřejného zdraví ve smyslu § 78 téhož zákona, tedy je nadáno obdobnou působností jako krajské hygienické stanice.

Vzhledem k tomu, že Štrasburská dohoda upravuje věci, jejichž úprava je vyhrazena zákonu, jedná se o smlouvu, k jejíž ratifikaci je v souladu s článkem 49 Ústavy České republiky potřebný souhlas obou komor Parlamentu ČR. Ve smyslu „Směrnice vlády pro sjednávání, vnitrostátní projednávání, provádění a ukončování platnosti mezinárodních smluv“, schválené usnesením vlády ze dne 11. února 2004 č. 131 se jedná o mezinárodní smlouvu prezidentské kategorie.

Porovnání obsahu Štrasburské dohody a Berlínské dohody

1. Zjednodušení dokumentace

Štrasburská dohoda vymezuje maximum požadavků na přepravu těl zemřelých, které lze navzájem (bilaterálně nebo multilaterálně) dále zjednodušit. Je požadován pouze průvodní list zemřelého („laissez-passer“), obsahující minimálně údaje uvedené v příloze Štrasburské dohody, a dokumentace vyplývající ze samostatných mezinárodních přepravních dohod.

Berlínská dohoda přímo upravuje podmínky pro jednotlivé druhy přepravy. Jako podklad pro vystavení průvodního listu těla zemřelého (umrlčí pas) vyžaduje na rozdíl od Štrasburské dohody i ověřený úmrtní list a úřední potvrzení, že není ze zdravotních nebo policejně-lékařských důvodů námitek proti přepravě těla zemřelého a že je tělo uloženo v souladu s podmínkami stanovenými tímto dokumentem.

2. Upřesnění jazykové stránky

Podle Štrasburské dohody může být průvodní list těla zemřelého vyplněn v úředním jazyce státu odesláni a v jednom z úředních jazyků Rady Evropy.

Berlínská dohoda doporučuje vystavení průvodního listu těla zemřelého (umrlčího pasu) v úředním jazyce odesílacího státu a dále v některém z nejužívanějších jazyků v mezinárodní přepravě.

3. Specifikace požadavků kladených na rakve

Štrasburská dohoda upřesňuje požadavky kladené na rakve zejména v případě, že se jedná o leteckou přepravu. Pak je nutno opatřit ji čistícím zařízením na vyrovnání tlaku nebo pokud tomu tak není, splnit požadavky, jež příslušné úřady odesílacího státu uznají za postačující. V ostatních případech postačuje vnější dřevěná rakev se stěnou o tloušťce minimálně 2 cm a vnitřní rakev kovová (ze zinku či jiného v zemi se rozkládajícího materiálu), řádně zaletovaná, anebo jediná dřevěná rakev o tloušťce stěn min. 3 cm, která bude vyložena jednou vrstvou zinku či jiného v zemi se rozkládajícího materiálu.

Podle Berlínské dohody má být vnější rakev dřevěná z prken o tloušťce min. 3 cm silných, zajištěná šrouby vzdálenými od sebe nanejvýše 20 cm a vyztužena kovovými pruhy. Vnitřní rakev má být kovová, uzavřená pájenými spoji.

4. Uvolnění přepravy zemřelých na některé infekční choroby

Štrasburská dohoda v úvodní klauzuli uvádí, že smluvní státy mají na zřeteli skutečnost, že přeprava nepředstavuje žádné zdravotní

nebezpečí, a to i pokud smrt byla zapříčiněna přenosnou nemocí, za předpokladu, že byla učiněna vhodná opatření zejména z hlediska nepropustnosti rakve.

Berlínská dohoda obsahuje ustanovení, podle kterého přeprava na území cizích států v případě, že dotyčný zemřel na mor, cholera, neštovice nebo skvrnitý tyfus, není povolena před uplynutím minimálně jednoho roku.

5. Převozy zemřelých v pohraničních oblastech

Štrasburská dohoda umožňuje vzájemnou dohodou či společným rozhodnutím mezi smluvními stranami povolit větší úlevy v případě převozů těl zemřelých v pohraničních oblastech.

Berlínská dohoda stanoví, že se její ustanovení na převozy těl zemřelých v pohraničních oblastech nevztahují.

6. Průvodní list těla zemřelého

Podle Štrasburské dohody, která upravuje průvodní list těla zemřelého („laissez-passer“) v příloze, musí průvodní list zemřelého obsahovat jeho příjmení a jméno, den a místo úmrtí, věk a příčinu smrti, datum a místo narození, pokud jsou známy. Dále způsob přepravy těla zemřelého, místo odesláni a místo určení včetně tranzitních států.

Podle Berlínské dohody musí průvodní list těla zemřelého (umrlčí pas) obsahovat jméno, příjmení, stáří zemřelého a dále místo, datum a příčinu úmrtí.

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že přístup České republiky ke Štrasburské dohodě přinese **zjednodušení** převozu těl zemřelých mezi jednotlivými smluvními státy. Nejpodstatnějším usnadněním formalit je, že se **nevžaduje** jako podklad pro vystavení průvodního listu těla zemřelého ověřený úmrtní list a úřední potvrzení o tom, že není ze zdravotních nebo policejně-lékařských důvodů námitek proti převozu zemřelého a že je tělo uloženo v souladu se stanovenými podmínkami.

Navrhje se, aby Česká republika zůstala po přístupu ke Štrasburské dohodě i nadále smluvní stranou Berlínské dohody. Mezi signatáři Berlínské dohody jsou státy, které nejsou smluvní stranou Štrasburské dohody, jako např. Egypt, Mexiko a Kongo, a které jsou (zejména Egypt) hojně navštěvovanou destinací občany České republiky. Se státy, které jsou smluvními stranami Štrasburské dohody, bude tedy po přístupu uplatňován režim podle Štrasburské dohody; se smluvními stranami Berlínské dohody budou uplatňovány podmínky stanovené v Berlínské dohodě. Překlenutí případných nesrovnalostí při přepravě, způsobených rozdílnými režimy zmíněných dohod, představuje článek 9 Štrasburské dohody, který stanoví, že pokud převoz zahrnuje i třetí stát, který je smluvní stranou Berlínské dohody, může každý smluvní stát Štrasburské dohody žádat od jiného smluvního státu, aby učinil taková opatření, která jsou nezbytná pro původní smluvní stát, aby splnil své závazky z Berlínské dohody.

V souladu s článkem 8 Štrasburské dohody musí každá smluvní strana nahlásit generálnímu tajemníkovi Rady Evropy příslušné úřady, které jsou oprávněny konat v souladu s článkem 3 odst. 1 a článkem 6 odst. 1 a 3 tohoto dokumentu. Uvedené činnosti budou zajišťovat v České republice **krajské hygienické stanice**, které vydávají, podle § 9 odst. 3 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, průvodní list k přepravě lidských pozůstatků, potřebný podle příslušné mezinárodní smlouvy. Obdobně bude pro Ministerstvo obrany tyto činnosti zajišťovat **hlavní hygienický Ministerstva obrany**, podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů.